

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Eundem locum Isaïæ de bonis alterius vitæ intelligendum, verior sententia
est. cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Deus *is qui diligunt illum*. De illa ergo sapientia abscondita, quam dixit huius seculi principes ignorasse, videtur dixisse, *Oculus non vidit, nec auris audiuit, &c. quam*, scilicet Christum, si cognovissent principes, nunquam ipsum gloria Dominum crucifixissent. Quocirca Ambrosius in eum locum Pauli, nec non Hieronymus, Theophilact. & Oecumenius ibidem, sententiam illam Isaie de Christo ipso intelligunt. Quos inter alios recentiores sequuntur Adamus in illud caput Isaie, & Leo de Castro ibidem, quoniam hic aliam etiam interpretationem simul admittit illius loci, secutus Marium Victorinum lib. 1. adversus Arrium, ut intelligatur de bonis felicitatis eternae, & de mysterio Incarnationis simul, atque ita duplex in eo sit sensus literalis.

CAPUT II.

Eundem locum Isaie de bonis alterius vite intelligendum esse verior sententia est.

Ego vero censeo, iuxta communem patrum sententiam germanum illius loci sensum, & literalem vnicum esse, quem Paulus secutus est 1. ad Corinth. 2. de bonis tantum beatitudinis, quae Deus in alia vita preparavit diligentibus ipsum. Quod enim Isaías dixit, *Expectantibus te*, interpretatus est Paulus, *Is, qui diligunt illum*. In hunc sensum intelligunt testimonium Isaie, & Pauli (quod idem est) Dionysius in contemplatione cap. 12. de celesti Hierarchia, Hieronymus, Haimo in illud caput Isaie, Chrysostomus, Theodoretus, Anselmus in eum locum Pauli, & ibidem Beda, qui ex duobus locis, quaedam congerit fragmenta Augustini in hanc sententiam. Permulti etiam alij variis in locis, Tertullianus lib. de resurrectione carnis c. 26. num. 2. Cyprianus epist. 56. alias lib. 4. epist. 6. & in praefatione ad librum de virtutibus cardinalibus Christi, Marcus Eremita lib. de Paradiso, & lege Dei: habetur in 3. tom. Biblioth. sacræ S. Patianus in Patenese ad poenitentiam: in fine, quae habetur 1. tom. Bibliot. Theophilus Antiochenus lib. 1. in fine, habetur in 5. tomo, Arnoldus Abbas tractatu de Laudibus Mariae in fine, habetur in 6. tom. Hieronymus in epist. 148. ad Marcel. Ambrosius in secunda praeparatione praeparationis ad missam, in fine. Idem habetur in missa S. Iacobi post consecrationem calicis, quae est 4. tom. Bibliot. Auctor meditationum apud Augustinum lib. 2. cap. 18. & Auctor de triplici habitaculo apud eundem Augustinum cap. 1. Id vero facile ex contextu Isaie probari poterit.

Imprimis autem sine fundamento dicitur, ibi argumentari Scripturam à mysterio Incarnationis ad celestia premia. Neque enim verba ipsius Isaie, aut Pauli talem argumentandi modum indicant, sed simpliciter dicitur, *Oculus non vidit, &c.* Aut ergo de vno, aut de alio mysterio intelligi debent, etiam si quae de vno iuxta litteram dicuntur, de alio per accommodationem dici possint, de quo modo non est controversia. Ceterum de mysterio Incarnationis praestitum locum non intelligi, ex verbis Isaie perspicuum est. postquam enim dixit, *Quia preparasti expectantibus te*, Quod interpretatus Paulus, dixit, *Is, qui diligunt illum*, Id ipsum explicans magis idem Isaías subiungit: *Occurristi latenti, & scienti iustitiam*, hoc est, cum latetia spirituali bene operanti. At si de Christi Incarnatione sermo esset, non diceret, *Occurristi sa-*

cienti iustitiam. Sed sicut idem Isaías dixit c. 9. Popu-
lus, qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam: habitantibus in regione umbrae mortis lux orta est. Et capite 65 ad Roman. 10. Inventus sum à non quarentibus me; palam apparui eis, qui me non interrogabant. Quoniam enim Christus corporaliter in carne videndus apparere dignatus sit iustis, & expectantibus redemptionem Israël, Simeoni videlicet, Annae, & aliis: fructus tamen redemptionis, in quo praecipue mysterium illius est, non contigit nisi iniustis, & non expectantibus. Prima enim gratia, unde incipit fructus iste, non datur bene laborantibus, neque expectantibus, neque quarentibus, ut definitur in Concilio Arausico no. 2. canone 4. 5. & 6. ubi adducitur illud Isaie 65. & ad Roman. 10. Sed sedentibus in tenebris, & umbrae mortis, non quarentibus, nec expectantibus. Cum ergo dicit, *Occurristi facienti iustitiam*, iam intelligit de praemio bonorum operum, de quo praemio iam dixerat, *Oculus non vidit, nec auris audiuit, &c.* non autem de mysterio Incarnationis, siquidem fructus illius non occurrit facienti iustitiam, sed contra, sedentibus in tenebris. Casum autem illam datium, *Facienti iustitiam*, vel *is qui diligunt illum*, significare causam, probabitur infra disputatione 89. cap. 2. atque ex eodem testimonio confirmabimus sententiam, quae dicit, electionem ad gloriam factam esse ex meritis.

Neque obest, quod Isaías loquatur in eo capite de mysterio Incarnationis, & Christum inuocet, cum ait, *Vinam dirumperes caelos, & descenderes, &c.* Nam postquam subiunxit, *A facie tua montes destuerent, & iterum, Vt notum fieret nomen tuum inimicis tuis, &c.* subinde admirans adiunxit bona, quae amicis suis preparavit, illis verbis: *A seculo non audierunt, nec auribus perceperunt, &c.* Mitto expositio-
nem Cyrilli, & aliquorum recentiorum, qui hoc modo explicanti mundi constitutione neque audimus, neque vidimus talem Deum, praeter te, & quidem solum: expectantibus enim te largiter misericordiam impartiris. Nam hi auctores aliter Hebraeorum transferunt, quam Vulgata, & Paulus: Editio vul-
legunt enim: *Neque oculi nostri viderunt Deum, absque te*. Vulgata vero, & Paulus Deum ponunt in casu vocandi, *Deus, absque te*.

CAPUT III.

Eodem sensu allegari à Paulo locum Isaie.

Quod vero attinet ad sensum, in quo Paulus praestitit testimonium Isaie, posset aliquis contendere, de mysterio crucis, seu Incarnationis illud intellexisse, de quo in eo capite loquebatur. Inquit enim, *Sed loquimur Dei sapientiam in mysterio, quae abscondita est; quam praedestinavit Deus ante secula in gloriam nostram; quam nemo principum huius seculi cognovit, si enim cognovissent, nunquam Dominum gloriae crucifixissent, sed scriptum est, Quod oculus non vidit, nec auris audiuit, &c.* De ea igitur sapientia, quam dicit ignorasse principes huius seculi, videtur interpretari locum Isaie, *Oculus non vidit, &c.* Scinde probet eam fuisse absconditam, & ignotam principibus. Contextus quidem Pauli difficilis est: praesertim vero, si illud, *Quam nemo principum huius seculi, referatur ad absconditam sapientiam crucis, quam Paulus praedicabat, ut referunt Chrysost. & ceteri Graeci: Ambrosius, & Anselmus in eum locum Pauli, & Athanasius*

A 4 in lib.